

Lille Vildmose

Læsø

Nationalparker i Danmark?

Mols Bjerge

Møn

Nordsjælland

Thy

Vadehavet

De syv pilotprojekter

Forord

Det er med stor glæde, at jeg i dag kan udpege Læsø som marint pilotprojekt og samtidig præsentere det endelige hold af pilotprojekter for nationalparker.

Formålet med eventuelle nationalparker i Danmark er at styrke naturværdierne, at forbedre de rekreative udfoldelsesmuligheder og at sikre de kulturhistoriske værdier. Det skal alt sammen ske under hensyn til de forskellige landskabs- og naturforhold og på et helt overvejende frivilligt grundlag.

Det danske landskab er et brugslandskab uden de store uberørte naturområder, som vi kender fra lande med vidtstrakte, øde naturområder. Det bliver derfor en central opgave at definere en dansk nationalpark, hvor der både er plads til jordbrug, til vilde dyr og planter og til rekreativ udfoldelse.

Det er for at få afklaret, hvordan vi gør i praksis, at vi starter med pilotprojekterne. Regeringen har afsat 20 mio kr., og Friluftsrådet har stillet et tilsvarende beløb til rådighed af tipsmidlerne, så vi nu har fået igangsat følgende 7 pilotprojekter: Lille Vildmose, Læsø, Mols Bjerge, Møn, Nordsjælland, Thy og Vadehavet.

Jeg vil samtidig nedsætte en national følgegruppe, som skal følge arbejdet i pilotprojekterne og komme med anbefalinger til modeller for en dansk nationalpark.

Dialog og samarbejde bliver helt afgørende for at nå frem til et godt resultat, som alle kan bakke op om. Jeg skal derfor opfordre alle til at tage aktiv del i debatten i de 7 udpegede pilotprojekter.

Hans Christian Schmidt

Nationalparker i Danmark?

Skal vi have nationalparker i Danmark og i givet fald, hvordan skal de oprettes, udvikles og forvaltes? Er det den bedste måde at styrke naturen og sikre kulturmiljøerne? Hvordan kan vi øge mulighederne for oplevelser i naturen og samtidig beskytte den?

De spørgsmål – og mange flere – skal syv forskellige pilotprojekter syv forskellige steder i landet undersøge.

Fakta

- 20 mio. kr. er afsat af regeringen
- Friluftsrådet støtter med 20 mio. af tips- og lottomidlerne
- Bidrag fra amter og kommuner
- Lokal styregruppeformand er udpeget af miljøministeren
- Sekretariat ledes af Skov- og Naturstyrelsen ved det lokale skovdistrikt i samarbejde med amter og kommuner
- Pilotprojekterne skal udmunde i en rapport inden 1. juli 2005. Rapporten skal redegøre for vision, indhold og afgrænsning af en eventuel nationalpark.
- Der skal gennemføres undersøgelser af natur, friluftsliv og kulturmiljø, ligesom de samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser af eventuelle nationalparker skal belyses.

Den Nationale Følgegruppe

- Formand udpeget af ministeren
- Særlig udpegede
- Styregruppernes formand
- Repræsentanter fra erhverv, interesseorganisationer og ministerier

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf. 39 47 20 00

Kontaktperson og e-mail

Kontorchef Henrik Knuth-Winterfeldt eller Jakob Harrekilde Jensen,
sns@sns.dk

Læs mere på www.danske-nationalparker.dk

Højmosen i Lille Vildmose er den største intakte højmose i Vesteuropa. Ca. 7.500 ha er ved at blive fredet. Lille Vildmose vil derefter indeholde Danmarks største fredning. Skovene og moserne i Tofte og Høstemark har været indhegnede og beskyttede og de rummer mange sjældne planter og dyr.

Foto: Ole Malling

Pilotprojekt Nationalpark Lille Vildmose

Fakta

- Udpeget: 8. april 2003
- Formand: Viceamtsborgmester Niels Kristian Kirketerp, Nordjyllands Amt
- Område: Høstemark og Tofte, samt andre rester af den oprindelige højmose. Desuden Mulbjergene og kysten mod syd.
- 9 arbejdsgrupper med emnerne: Planlægning, naturforvaltning, naturgenopretning, udsætning af store dyr, Friluftsliv og turisme, markedsføring og information, Vildmosecentret, fremtidig finansiering, og mobilisering af lokale initiativer
- Op mod 200 mio. kr. er investeret i området med det formål at beskytte natur og udvikle friluftsliv og formidling. Størstedelen af dette beløb omfatter Aage V. Jensens Fondes erhvervelse af værdifulde naturarealer.
- Ca. 7.500 ha er fredet i Lille Vildmose og området udgør dermed Danmarks største fredning.

Udflugtsmål

- Fra områdets 4 fugletårne kan man blandt andet opleve kongeørne, og en mængde andre både almindelige og sjældne fugle.

Sekretariat

Buderupholm Statsskovdistrikt
Møldrupvej 26
9520 Skørping
Tlf. 98 39 10 14
Fax 98 39 27 14

Kontaktperson og e-mail

Ole Jappe, buderupholm@sns.dk

Kongeørnen yngler i Danmark kun i Lille Vildmose. Rigelig føde, fred og ro har givet de fredede og truede fugle optimale muligheder. I år har der været to ynglende kongeørnepar i Lille Vildmose.

Foto: Niels Lisborg Dahlin

Skjult under havets overflade udgør stenrev og de unikke boblende kalksøjler levesteder for et rigt dyre- og planteliv. Den tætte algevækst på stenrevene er den mest artsrige i danske farvande med sjældne arter som fx Fliget havbånd og flere arter af søpindsvin. De lavvandede områder med grunde, rønner og holme gør desuden farvandet ved Læsø til en vigtig raste- og yngleplads for hav- og vandfugle. Læsøboerne har i generationer levet i pagt med naturen, hvilket har sat spændende kulturelle spor.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen

Pilotprojekt Nationalpark Læsø

Fakta

- Udpeget: 17. februar 2004
- Formand: Offentliggøres på pressemødet
- Område: Havet omkring Læsø samt selve øen.

Udflugtsmål

- Nordre Rønner. Her er der gode muligheder for at dykke, for kajaksejls og iagttagelse af fugle
- Traktortur ad ebbevejen til Hornfiskrøn
- Østøen, hvor man kan få et kig ind i Bovet- og Knotten Vildtreservat
- Kulturhistoriske mål som fyret på Nordre Rønner, Læsø Saltsyderi og Tanggården ålegræs på taget

Sekretariat

Nordjyllands Statsskovdistrikt
Sct. Laurentiivej 148
9990 Skagen
Tlf. 98 44 19 11
Fax. 98 44 24 18

Kontaktperson og e-mail

Henrik Wichmann, sns@sns.dk

Jomfruhummeren udgør den vigtigste indtægtskilde for lokalsamfundet på Læsø. Den fanges først og fremmest med trawl og udgør 80% af fiskeriomsætningen. Det øvrige fiskeri omkring Læsø udgøres dels af almindelige fiskerarter, men også eksotiske arter som blæksprutter, havtaske, knurhane og multe.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen

www.nationalpark-laesoe.dk

Mols udgør et dramatisk og geologisk, natur- og kulturmæssigt enestående landskab, der opløses i bugter og vige mod syd. Mols rummer flere store fredninger og internationale naturbeskyttelsesområder. Det mest besøgte område er Mols Bjerge.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen

Pilotprojekt Nationalpark Mols Bjerge

Fakta

- Udpeget: 8. april 2003
- Formand: Borgmester Jørgen Brøgger, Ebeltoft Kommune
- Kerneområder: Mols Bjerge, Kalø Gods og Stubbe Sø-området, Kobberhagehabitatområdet og de fredede områder ved Isgård og Jernhatten
- Der er nedsat fem arbejdsgrupper, der arbejder med: Natur, Kultur, Erhverv, Friluftsliv og Agenda 21 (bæredygtig udvikling).
- Rekreativt fristed for regionens store byer, og de seneste årtier også et yndet turistmål for udenlandske gæster.

Udflugtsmål

- Mols Bjerge
- Kalø Gods og slotsruin
- Jernhatten
- Isgård
- Stubbe Sø
- Møllerup Gods
- Poskær Stenhus
- Ebeltoft – bl.a. Fregatten Jylland
- Badestrandene

Sekretariat

Fussingø Statsskovdistrikt
Vasevej 7
8900 Randers
Tlf. 86 45 45 00
Fax 86 45 40 36

Kontaktperson og e-mail

Pernille Månsson, fussingoe@sns.dk

Kalø Slotruin (1313) Og også de velbevarende landsbykirker og herregårde er iøjnefaldende kulturhistoriske pejlemærker ligesom de mange stengrave og markante gravhøje fra bronzealderen.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen

Kridtklinter som Møns er et sjældent, dramatisk og fascinerende syn.

Den 8 km lange klint, der blev dannet for ca. 75 mio. år siden og skubbet op af isen for ca. 12.000 år siden, er rig på fossiler, bl.a. vættelys, søpindsvin og østersskaller. Det store område omkring den skaber et unikt fundament for et varieret og sjældent dyre- og planteliv.

Foto: Ole Malling

Pilotprojekt Nationalpark Møn

Fakta

- Udpeget: 8. april 2003
- Formand: Borgmester Knud Larsen, Møn Kommune
- Området: Høje Møn og Ulvshale/Nyord samt et område, der forbinder de 2 kerneområder
- 4 arbejdsgrupper arbejder med 'Natur og geologi', 'Land- og skovbrug', 'Kulturmiljø og landdistriktsudvikling' og 'Friluftsliv og turisme'
- En landskabsanalyse er sat i gang
- Der er konkrete planer om at undersøge udviklingsmuligheder for et rigere dyre- og planteliv

Udflugtsmål

- Dronningestolen
- Store Taler
- Liselund Park
- Jydelejet
- Høvblege

Sekretariatet

"Sukkerfabrikken"
Kostervej 2 B, 1.
4780 Stege
Tlf. 55 82 65 97

Kontaktpersoner og e-mail

Else Marie Stamphøj: ems@sns.dk
Kirsten Ramskov: kir@moenkom.dk

Sortplettet blåfugl findes kun på Møn. 3-400 af den fredede art kan ses i juli særligt ved Høvblege. Timian eller merian skal vokse i området, for at larverne, der også er afhængige af orange stikmyre, kan overleve, vokse op og udfolde sig som sommerfugl.

Foto: Per Stadel Nielsen

Gribskov ligger flere steder urørt hen. Moser og mindre søer præger skoven og danner lysninger, der giver planter og dyr bedre levevilkår.

Fuglelivet på Esrum sø er mangear- tet. Blandt andet trives hvinand, knopsvane og toppet lappedykker ved den 17,3 km² store sø.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen

Pilotprojekt Nationalpark Nordsjælland

Fakta

- Udpeget: 21. november 2003
- Formand: offentliggøres på pressemødet
- Område: Esrum Sø og Gribskov samt flere af de andre større statsejede arealer med etablering af korridorer mellem arealerne.

Udflugtsmål

- Esrum Møllegård og Esrum Kloster
- Fruebjerg
- Grillpladser i Gribskov langs Esrum Sø (ved Kgs. og Dr. Bøge)
- Færgefarten fra Skipperhuset
- Store Gribsø
- Solbjerg Eng sø
- Gantekrogssøen
- Esrum Kanal
- Fredensborg Slotshave ved Esrum Sø

Sekretariat

Frederiksborg Statskovdistrikt
Ostrupgård
Gillelejevej 2B
3230 Græsted
Tlf. 48 46 56 00

Kontaktperson og e-mail

Skovrider Lars Toksvig, frederiksborg@sns.dk

Hvinænder ynglede oprindeligt - modsat de fleste andre ænder - i hule træer. Ved bredden af Esrum Sø ved Gribskov er der opsat særlige hvinandekasser. For 10-15 år siden var hvinanden stort set kun vinter- og trækgæst i Danmark. Kun enkelte par ynglede her i landet. men efter kasserne er sat op yngler knapt 90 par i Danmark, hovedsagelig i Nord- sjælland.

Foto: Ole Andersen

Århundreders sandflugt har formet den vestlige del af Thy. Området rummer i dag store nationale og internationale natur- og landskabsværdier – kyst, klitter, klitheder, søer og klitplantager.

Den vestlige del af Thy kan karakteriseres ved stor skala, åbenhed, uberørthed, stilhed og sjældne naturtyper. Hertil kommer et spændende samspil mellem kulturhistorie og natur.

Foto: Ole Malling

Pilotprojekt Nationalpark Thy

Fakta

- Udpeget: 22. august 2003.
- Formand: Borgmester Ejner Frøkjær, Hanstholm Kommune.
- Område: Ca. 23.000 ha som strækker sig fra Hanstholm i nord til sydspidsen af Agger Tange og afgrænses mod øst af landbrugslandet. Ca. 80% er statsejede arealer.
- 4 arbejdsgrupper arbejder med emnerne Naturen, Kulturhistorien, Friluftslivet og Erhvervslivet.
- Det første offentlige møde den 13. januar tiltrak ca. 400 interesserede borgere.
- På første fælles arbejdsgruppemøde den 1. februar deltog over 160 i arbejdet.

Udflugtsmål

- Fugletårnet i Tved klitplantage
- Isbjergtet i Hanstholm Vildtreservat
- Nors og Vandet sø
- Bøgested Rende
- Stenbjerg Landingsplads
- Lodbjerg Fyr
- Agger Tange

Sekretariat

Thy Statsskovdistrikt
Søholtvej 6
7700 Thisted
Tlf. 97 97 70 88

Kontaktperson og e-mail

Ib Nord Nielsen: thy@sns.dk

Tranerne opholder sig i Thy fra april til oktober. Deres trompeterende kald og tranedansen, er en fascinerende oplevelse. Thys store øde klitlandskaber har været en betingelse for deres succes og i dag yngler ca. 10 tranepar i Thy.

Foto: Klaus Madsen

Vadehavet fungerer som et kæmpe spisekammer for de 10-12 millioner vadefugle, der hvert år besøger området. Uden Vadehavet ville trækfuglene ikke være i stand at klare de hårde strabadser ved deres lange træk. Hele området er i dag fuglebeskyttelses- og habitatområde. Det er også underlagt en fælles plan for Vadehavet for de tre lande Tyskland, Danmark og Holland. Det er det naturområde i Nordeuropa, der har størst international betydning.

Foto: Ole Malling

Pilotprojekt Nationalpark Vadehavet

Fakta

- Udpeget: 19. december 2003
- Formand: offentliggøres på pressemødet den 17. februar 2004
- Område: Den danske del af Vadehavet omfatter ca. 135 km² (13500 ha)
- Vadehavet besøges hvert år af 10-12 millioner vandfugle.

Udflygtsmål

- Vidåslusen
- Rømø
- Mandø – en Vadehavssø uden dæmning eller færges
- Vadehavscentret i Vr. Vedsted
- Fanø
- Skallingen
- Langelø (fra 16. juli til 15. september)

Sekretariat

Lindet Statsskovdistrikt
Skovridervej 1
Lindet
6510 Gram
Tlf. 74 82 61 05

Kontaktperson og e-mail

Peter Ilsøe, lindet@sns.dk

Spættet sæl nyder ligesom fuglene godt af den rigelige mad i vadehavsområdet. Den opholder sig især i kystnære farvande og på uforstyrrede hvilepladser på øer, sandbanker og rev. Ved lavvande opholder omkring 75 % af sælerne ved Vadehavet sig på land. Spættet sæl er fredet i Danmark.

Foto: John Frikke/Biofoto

